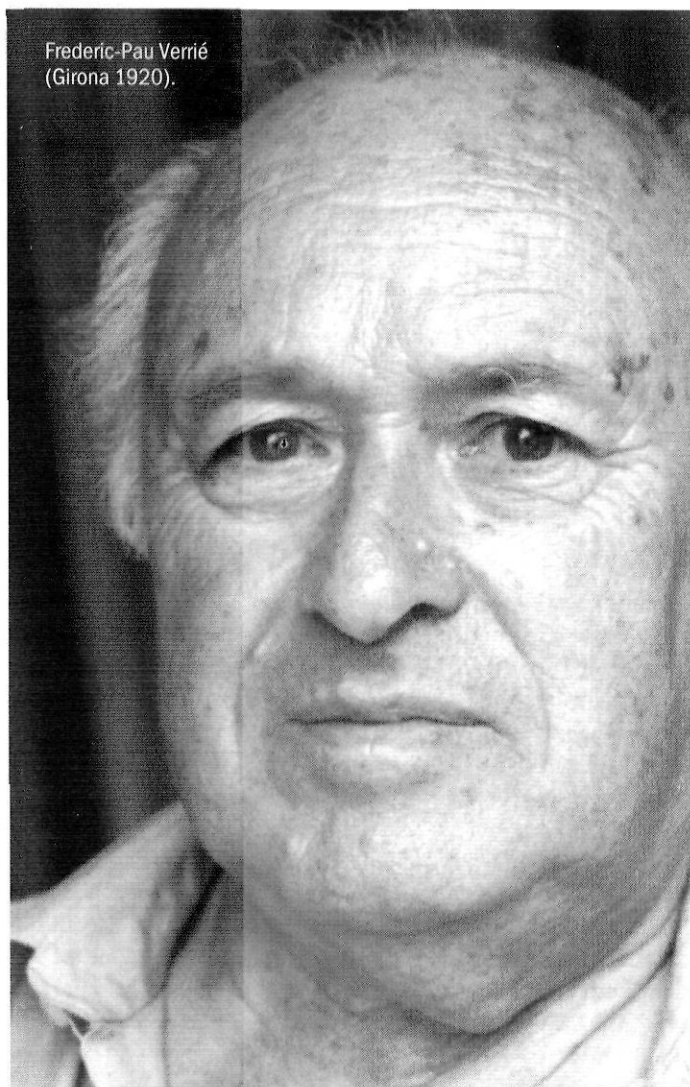


Societat

Frederic-Pau Verrié, Premi 2002 de l'Institut del Patrimoni Cultural de la UdG

.....
Joaquim Garriga



Frederic-Pau Verrié
(Girona 1920).

EDUARD PUNSET I BOSCH

El Premi 2002 de l'Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona fou atorgat a Frederic-Pau Verrié i Faget, en reconeixement d'una intensa trajectòria dedicada a la investigació, la difusió i la gestió del patrimoni cultural català. En l'acte de lliurament, que tingué lloc el 24 d'octubre de 2002 al flamant Saló de Graus de la Facultat de Lletres –la recuperada Sala Capitular del convent medieval de Sant Domènec: tot un símbol–, el guardonat evocà els seus records i vincles gironins en un discurs que ara la *Revista de Girona* ha volgut reproduir per als seus lectors. La idea de publicar-lo és una bona pensada, perquè cap altre escrit no donaria un testimoni de la celebració més directe i genuí que aquest; tanmateix, el discurs no és gens explícit sobre la majoria d'aspectes de la biografia del premiat lligats a l'estudi i promoció del patrimoni del país, precisament aquells que l'Institut universitari gironí volia destacar amb la concessió del Premi. Per això, i també perquè a Girona, en general, són poc coneguts, convindria fer-ne memòria, ni que fos en un ràpid apunt.

El guardó que ha rebut a la seva ciutat natal vol reconèixer la seva activitat incansable a favor del patrimoni i de la cultura del país

L'itinerari

Comencem l'itinerari des del principi, per les arrels: Frederic-Pau Verrié i Faget va néixer a Girona, el 24 d'agost de 1920 –al carrer Albereda; fou batejat a la Catedral–, i la seva infància va transcórrer a Llagostera fins que, el 1930, la seva família es va traslladar a Barcelona. Els estudis, primer, i després el treball professional i l'activitat cultural i política, van fixar-lo definitivament a Barcelona. No obstant això, sempre s'ha declarat gironí d'origen i de sentiment. El 1983 va tornar a redós de la ciutat natal –fa de pagès, bé que «virgilianament», a *Cruïlles d'Empordà*– i ha volgut que es quedessin aquí els seus llibres, donats a la Biblioteca de Lletres de la Universitat de Girona (1995).

L'etapa de formació, malgrat els trasbalsos tràgics de la Guerra Civil –amb estades al front i a l'hospital–, va fer-lo deixeble de mestres excel·lents, sobretot als cursos de la Universitat Autònoma de Barcelona (1937): a més de Joaquim Carreras i Artau i de Josep-Francesc Ràfols, fou alumne de Ferran Soldevila, Carles Riba, Pompeu Fabra, Joaquim Xirau, Joan Petit, Marçal Oliver, Enric Bagué... D'altra banda, estudià paleografia amb Lluís Camós a l'Arxiu Històric de la Ciutat i art medieval català amb Agustí Duran i Sanpere, amb qui col·laborà en el Servei de Salvaguarda d'Arxius. El 1939 reingressà a la Universitat de Barcelona –amb els professors Lluís Pericot i J. M. Millàs i Vallicrosa–, per acabar la llicenciatura de Lletres el 1944.

L'activitat professional de Pau Verrié es va centrar en el patrimoni cultural de bon principi. N'ha recorregut els més diversos vessants, des de l'estricta investigació fins a la gestió directa, la docència, la divulgació i difusió, la promoció institucional i



Acte de lliurament del Premi 2002 de l'Institut del Patrimoni Cultural a la sala de graus de la UdG.

l'activisme cívic i polític, i en tots ha deixat obra rellevant. En el camp de la investigació, remarquem per exemple l'immens i encara imprescindible *Catálogo Monumental de la Ciudad de Barcelona*, escrit amb Josep Gudiol i Joan Ainaud (1947); el treball famós –malgrat que restà inèdit– sobre «Pintura gòtica a la catedral de Barcelona» (1942), fet conjuntament amb Joan Ainaud; les monografies sobre *La iglesia de los Santos Justo y Pastor* (1944), *Barcelona antigua* (1948), *Montserrat* (1950) i *Vida de l'artista medieval* (1953); els estudis sobre artistes medievals (Ferrer i Arnau Bassa, Jaume Huguet, Aine Bru), als quals s'ha d'afegir el d'alguns moderns (Marià Pidelaserra, Josep Obiols) –com també el d'alguns poetes, tant renaixentistes (Janus Vitalis, Joan Boscà), com del segle XX (Joan Maragall, Carles Riba, Salvador Espriu). Els textos més recents va publicar-los a *Parva Archaeologica*, la sèrie iniciada per ell

mateix el 1984. En aquest capítol, encara, recordem la seva participació a les excavacions arqueològiques, de la Barcino romana (des de 1944 amb Agustí Duran i Sanpere), culminada amb la identificació dels vestigis del Baptisteri de la primitiva basílica cristiana, sota la catedral actual (1966–1967). Tanquem la secció arqueològica amb un divertit epíleg: la reconstrucció de la peripècia de Lucius Minicius Natalis, el primer olímpic barceloní, vencedor de les quàdrigues en la competició de l'any 129 a la ciutat d'Olimpia, sota l'emperador Adrià (Barcelona i Olímpia, 1970, 1988, 1992). Les seves in comptables intervencions sobre temes d'art i d'arqueologia en congressos internacionals i reunions científiques –a Espanya, França, Itàlia, Bèlgica, Alemanya, Dinamarca, Txecoslovàquia, Polònia i Grècia– (1962–1996), aquí no podem detallar-les i hauran de quedar en la mera al·lusió global.

FREDERIC-PAU VERRIÉ FAGET



Universitat
de
Girona

Any 2002

Premi
de
l'Institut
del
Patrimoni
Cultural

Opuscle a cura de Miquel Plana editat amb motiu de la concessió del Premi.

En el camp de la gestió directa del patrimoni, esmentem almenys la seva estada a l'Arxiu Històric Municipal (1946-1953) i sobretot el treball realitzat al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona (des de 1961), del qual fou director en dues etapes fonamentals (1970 i 1980) cristal·litzades en l'ambiciós projecte de reno-

vació de 1978. Participà en la creació de l'Assemblea de Treballadors dels Museus de Catalunya (1975-1977). La seva dedicació museística, sempre en actiu, va confluïr a la Junta de Museus –n'és el vicepresident des de 1997–, nomenat pel Parlament de Catalunya (1991). El crèdit de Pau Verrié entre els col·legues europeus

explica que el 1998 fos elegit president del Comitè Organitzador de la XIX Assemblea General de l'ICOM, celebrada l'any 2001 a Barcelona.

L'amplíssima dedicació de Pau Verrié a la docència ha de quedar igualment en la penombra d'un esment general. Va exercir de professor en centres i institucions molt variats, de l'Escola Massana a la Universitat de Barcelona, i en innumerable cursos d'estiu i cicles de conferències. A la Universitat (1967-1980) va deixar-hi les petjades més profundes, no tan sols perquè, amb Santiago Alcolea Gil, va ser un dels creadors del Departament d'Història de l'Art i va dissenyar el pla d'estudis inicial de la llicenciatura (1973), sinó sobretot per les seves classes estimulants, impregnades d'una proverbial finor –i també d'una complicitat intel·lectual i humana que transcendia el mer tracte acadèmic i que per a molts en feia un amic, a més de mestre. Tothom qui coneixia l'etapa docent de Pau Verrié trobà un encert lògic que el Parlament de Catalunya l'elegís repetides vegades per a membre del Consell Social de la Universitat de Barcelona (1987-1999).

En el camp de la difusió del patrimoni arqueològic i historicoartístic, rememorem la modelica iniciativa de *Barcelona Divulgación Histórica*, el popular programa radiofònic i editorial que Pau Verrié realitzà amb Agustí Duran i Sanpere i Lluís Camós (1944-1953); o la divulgació a gran escala de les *Mil joyas del arte español* que publicà amb Alexandre Cirici per a l'Institut Gallach (1944-1946), i la troballa de les edicions *Salve* per a la difusió massiva de reproduccions artístiques (1956-1957). Però la seva empresa potser més celebrada –original i precursora d'altres– va ser l'organització d'una complexa obra de síntesi, o divulga-

L'empresa més celebrada de Frederic-Pau Verrié és el projecte i la direcció dels dos volums de *L'Art Català*, de referència obligada fins avui mateix

ció d'altíssim nivell: el projecte i la direcció editorial dels dos volums de *L'art català*, publicats per Aymà amb direcció formal de Joaquim Folch i Torres (1954-1957), de referència obligada fins avui mateix.

Per fortuna queden molt lluny les duríssimes etapes de la postguerra i de la inacabable dictadura de Franco –especialment acarnissada contra la cultura catalana–, però caldria no oblidar l'activitat sovint arriscada dels qui aleshores van combatre'n l'obscurantisme, amb l'acció individual o també mitjançant la creació d'institucions. Pau Verrié va ser un d'aquests promotors institucionals i activistes o «conspiradors» a favor del patrimoni i la cultura del país. Va intervenir directament en la creació, per exemple, del cercle clandestí de debat Miramar i del Cercle Mallol, de l'Institut Francès (1940); de l'Institut Amatller d'Art Hispànic –amb Josep Gudiol i Joan Ainaud–, per als estudis d'història de l'art (1943-1947); de la famosa revista *Ariel*, de cultura literària i artística en català (1946-1951); de l'Escola Elisava, primera escola de disseny de Catalunya (1954-1957); del premi literari La Lletra d'Or (1955), del jurat del qual formà part fins al 1970. I encara, va ser l'autor material de l'edició clandestina de *Les elegies de Bierville*, de Carles Riba (1943), entre d'altres publicacions –algunes de bibliòfil, com els textos medievals inèdits *Croniqueta del regnat de Joan I* (1950) i *Croniqueta del regnat Martí I* (1951)–, i va iniciar l'edició dels llibres de La Lletra d'Or amb l'exquisida publicació de *La pell de brau* de Salvador Espriu (1960).

Frederic-Pau Verrié i Faget és membre de moltes institucions acadèmiques i d'estudi o de protecció patrimonial de Catalunya i d'altres països europeus: en serveixen



Il·lustració de Josep Narro per a *La vida de l'artista medieval*, de Frederic-Pau Verrié, 1953.

de mostra el Deutsches Archaeologisches Institut de Berlín (1983), o l'Institut Internacional d'Estudis Lligurs, el Centre Lligur per a l'Estudi de la Ceràmica, i a casa nostra l'ACCA (1984; el 1992 va declarar-lo membre d'honor), la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (1999), a més de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, la Societat Catalana d'Estudis Hebraics, etc. En reconeixement a la seva obra, Pau Verrié ha rebut guardons tan significatius com la Medalla d'Or al Mèrit Artístic de la

Ciutat de Barcelona (1998) i la Creu de Sant Jordi del Govern de la Generalitat de Catalunya (2001). El 24 d'octubre de 2002, l'Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona, la seva ciutat natal, s'afegí a aquestes distincions i va dedicar-li el seu Premi –símbol d'un reconeixement públic que volia representar l'homenatge de tota la comunitat universitària i, alhora, el de tota la gent del país dedicada a vetllar pel Patrimoni Cultural comú.

Joaquim Garriga és professor d'història de l'art, UdG